

контролем, й для його вирішення насамперед необхідно покращити нормативно-правову базу у даному аспекті, а також збільшити покарання за даний вид правопорушень.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28.06.1996, № 30, поточна редакція 01.01.2020 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 07.10.2021).
2. Проект Закону про державний екологічний контроль № 3091 від 19.02.2020 URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=68186 (дата звернення 07.10.2021).
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: від 17.02.1984 № 80731-Х поточна редакція 08.08.2021 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення 07.10.2021).
4. Податковий кодекс України : від 02.12.2010, № 2755-VI, поточна редакція 01.08.2021 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/conv#n8012> (дата звернення 07.10.2021).

РУДЕНКО Артем,

здобувач вищої освіти другого курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:

ЮНІНА Марина,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права
та процесу Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

**ОБМЕЖЕННЯ БОРЖНИКІВ У СПЛАТІ АЛІМЕНТІВ ЯК
ІНСТРУМЕНТ ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ**

В умовах сучасних євроінтеграційних та глобалізаційних процесів, які відбуваються в нашій державі край актуальним та важливим для вивчення вітчизняними науковцями питанням стало удосконалення та деталізоване вивчення нормативно-правових актів, які вже діють в нашій державі, міжнародний досвід захисту прав дітей, практики інших держав у питанні застосування норм законодавства для ефективного здійснення захисту прав дітей. Особливу увагу суспільства, науковців та безпосередньо держави викликає питання сплати аліментів як одного з основних інструментів захисту прав дитини, яка через певні обставини отримала таке право на утримання

одним з батьків. Нормативно, право дитини та обов'язок батьків на її утримання, перш за все, визначено в Конституції України, а саме, в статті 51 зазначено: «Батьки зобов'язані утримувати дітей до їх повноліття [1]». Ідентичний припис визначений в статті 180 Сімейного кодексу України, більш розширена норма міститься у статті 8 Закону України «Про охорону дитинства», в якій законодавець зазначив наступне: «кожна дитина має право на рівень життя, достатній для її фізичного, інтелектуального, морального, культурного, духовного і соціального розвитку. Батьки або особи, які їх замінюють, несуть відповідальність за створення умов, необхідних для всебічного розвитку дитини, відповідно до законів України [2]».

Аналізуючи наявну у відкритих джерелах інформацію стає зрозумілим, що частина батьків справно виконують свій обов'язок, сплачуючи визначені законом грошові зобов'язання на утримання дитини, але є й ті батьки, які сплачують кошти примусово, у судовому порядку. Нині, в Україні розпочали діяти посилені заходи щодо запобіганню несплати аліментів на утримання дитини батьками, на яких покладено такий обов'язок, початок такої боротьби розпочався з прийняття ВРУ Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту права дитини на належне утримання шляхом вдосконалення порядку примусового стягнення заборгованості зі сплати аліментів». Ініціатива початку посиленої боротьби з неплатниками аліментів стало Міністерство юстиції України, розпочавши реалізацію Всеукраїнської ініціативи «Чужих дітей не буває». Після набуття чинності вищезгаданого Закону в Україні почали діяти значні обмеження щодо неплатників та боржників сплати аліментів, серед яких: обмеження у праві користування транспортним засобом, вогнепальною мисливською, пневматичною та холодною зброєю, у праві полювання, виїзді за кордон. Одним з найбільш резонансним обмеженням, що викликало значний дискус у суспільстві – обмеження виїзду за кордон, під час якого неплатники та їх представники наголошували на нормі статті 33 Основного Закону, в якій встановлено право будь-кого, хто перебуває на території України на вільне залишення території держави, але, в нормі прямо визначено, що винятком є визначені законом обмеження. Закон України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України» своєю нормою, зазначеною в п.5 ч.1 ст.6, визначив, що право громадянина України на виїзд з України може бути тимчасово обмежено до виконання зобов'язань або сплати заборгованості зі сплати аліментів [3]. Важливим кроком до започаткування ефективної системи здійснення стягнень з боржників внесення змін до Закону України «Про виконавче провадження», а саме змін у статті 71 цього Закону, в якій встановлено можливість самостійно прийняття рішень про здійснення владних повноважень з накладення обмежень на боржників зі сплати аліментів державним виконавцем, без залучення суду до розгляду справи, як наслідок – полегшення процедури, відмова від бюрократичних форм винесення вмотивованого рішення державним виконавцем. Тобто, державний

виконавець як один з суб'єктів відносин, що виникли у зв'язку з боргом зі сплати аліментів, має право обмежувати боржників у праві користування транспортним засобом, виїзду за кордон, користування вогнепальною мисливською, пневматичною та холодною зброєю до моменту повного погашення боргу. Внесені зміни, існування подібних норм, що наділяють уповноважених осіб можливістю застосування обмежень, які здатні вплинути на боржника з головною метою – захист прав дитини, є значним та важливим кроком для держави та суспільства на шляху до формування правосвідомого громадянського суспільства європейської держави.

Не менш дієвими механізмами державного впливу на боржників, які наразі розпочали свою дію є – початок функціонування відкритого реєстру неплатників аліментів, штрафи за заборгованості понад 1, 2 та 3-ьох років, які дорівнюють відсотковому відношенню від загальної суми боргу [4] та заборона боржнику відчужувати належне їй майно до погашення нарахованої заборгованості [5]. Автоматичний арешт банківських рахунків боржника – одна з найбільш ефективних форм здійснення адміністративного впливу на боржників, адже фактичне позбавлення можливості користування власними коштами мотивує та примушує боржника розпочати процедуру виплати грошових зобов'язань перед дитиною. Автоматизований арешт коштів боржників на рахунках у банках за виконавчими провадженнями про стягнення аліментів передбачає накладення/зняття виконавцем арешту на/з кошти(ів) шляхом винесення постанов про арешт коштів чи про зняття арешту з коштів боржника у формі електронного документа та прийняття їх до виконання банками [6].

У підсумку можемо акцентувати увагу на тому, що активізація та об'єднання зусиль законодавчої влади, центральних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, громадських організацій, створення новітніх форм та запровадження нових інструментів запобіганню новим випадкам заборгованостей аліментів та боротьби з існуючими фактами боргів, демонструє пріоритетність та спрямованість держави на здійснення охорони прав дитини, забезпечення якої – є конституційним обов'язком батьків. Першочерговою метою посилення відповідальності та обмеження боржників є захист порушених прав дитини, а вже потім – виховно-виправний вплив на правопорушника. Важливо пам'ятати, що саме діти – це майбутнє держави, яке повинно виховуватись у дусі поваги до закону та моральних цінностей оточуючих, а захист прав і свобод дитини – найкраща інвестиція у щасливе майбуття країни.

Список використаних джерел:

1. Конституція України : від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР : станом на 1 січ. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 15.11.2021).
2. Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III : станом на 17 берез. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text> (дата звернення: 15.11.2021).

3. Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України : Закон України від 21.01.1994 р. № 3857-XII : станом на 28 серп. 2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3857-12#Text> (дата звернення: 15.11.2021).
4. Про виконавче провадження : Закон України від 02.06.2016 р. № 1404-VIII : станом на 21 листоп. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text> (дата звернення: 15.11.2021).
5. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень : Закон України від 01.07.2004 р. № 1952-IV : станом на 6 жовт. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15#Text> (дата звернення: 15.11.2021)
6. За борги по аліментах автоматично арештують банківський рахунок. *ЮРЛІГА*. URL: https://jurliga.ligazakon.net/news/185987_zaborgi-po-alimentakh-avtomatichno-areshtuyut-bankvskiy-rakhunok (дата звернення: 15.11.2021).

РУДНИЦЬКА Каріна,

здобувач вищої освіти третього курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів стратегічних
розслідувань Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

Науковий керівник:

КРУГЛОВА Ольга,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права
та процесу Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ТРУДОВОГО, ЗЕМЕЛЬНОГО, ЕКОЛОГІЧНОГО ПРАВА У ДЕМОКРАТИЧНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Шляхи реформування трудового, екологічного та земельного права є актуальною проблемою з часів незалежності України. Адже всі ці галузі напряму пов'язані із національною економікою, що потребують змін задля підвищення її конкурентоспроможності, забезпечення ефективності технологічних процесів виробництва продукції та необхідного рівня її якості, зберігання та перероблення, що є вкрай актуальним у зв'язку зі вступом України до Світової Організації Торгівлі, Європейської екологічної агенції та Глобального Екологічного Фонду.

Світовий та вітчизняний досвід показує, що земельна реформа пов'язана з економічною та політичною ситуацією. На процеси розвитку земельних відносин впливала земельна політика державної влади в кожному конкретну історичну епоху [1].